

МАНИФЕСТ ЗА ЕВРОПЕЙСКИ ЗДРАВЕН СЪЮЗ

Преамбюл

През 2020 г. Европа беше подложена на нашествие на невидим вирус, който причини смъртта на стотици хиляди души, а при много други доведе до тежки поражения. Икономическата активност се срина, принуждавайки правителствата да се намесят по безпрецедентен начин.

Това няма да е последната пандемия. Ще има много други заплахи за здравето, включително последиците от климатичните промени, антимикробната резистентност и други. Не можем да продължим да живеем както преди. Трябва да защитим обществата си, но по начини, които са съразмерни на опасностите, които ги застрашават. Трябва да приветстваме ясната декларация на Председателя на Европейската комисия д-р Урсула фон Лайен, която направи в обръщението си „Състоянието на Съюза“ през септември 2020 г., очертавайки необходимостта от създаване на един по-силен Европейски здравен съюз (ЕЗС), опирайки се на неотдавнашните усилия на Европейската комисия да предприеме действия по въпросите на трансграничните здравни заплахи.

В поредица от договори правителствата в държавите членки на Европейския съюз поеха ангажимент за високо ниво на защита на човешкото здраве¹. В Хартата на основните права те поеха ангажимент за хуманност, достойнство и солидарност². В Целите за устойчиво развитие поеха ангажимент за устойчиво бъдеще за всички. В качеството си на членки всички те имат ангажимент и към Конституцията на Световната здравна организация. Сами по себе си обаче тези мерки за защита са недостатъчни.

Долуподписаните, в качеството си на европейски граждани, призоваваме политическите лидери, участващи в заседанията на Европейския съвет и на Конференцията за бъдещето на Европа, да предприемат следващата стъпка и да се ангажират със създаването на Европейски здравен съюз.

Цели

Европейският здравен съюз:

- a) Ще се стреми към осигуряване на здраве и благополучие за всички европейци, без да пренебрегва никого;
- b) Ще укрепва **солидарността** в и сред държавите членки на принципа на прогресивния универсализъм, като осигурява подкрепа, включително всеобхватно здравеопазване за всички, но с особено внимание към потребностите на лицата в неравностойно положение;
- c) Ще гарантира **устойчива околна среда** чрез приемане на Европейския зелен пакт³ и даване на приоритет на „Общо здраве“ – концепцията, която свързва нашето здраве с това на животните и растенията, с които заедно обитаваме тази планета;
- d) Ще обезпечи **сигурност** за всички европейци, като ги защити от основните заплахи за здравето и от уязвимостта при живот в несигурна среда;
- e) Ще създаде условия **да бъде чуто гласът на всеки**, за да може политиките, свързани със здравето на хората, да бъдат създавани заедно с тях, а не вместо тях.

¹ Член 168 от ДФЕС <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A12008E168>

² https://ec.europa.eu/info/aid-development-cooperation-fundamental-rights/your-rights-eu/eu-charter-fundamental-rights_en

³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

Политики и други мерки

Тези цели могат да бъдат постигнати по няколко начина:

- a) Статутът на **здравната политика** в европейските договори ще бъде укрепен, като разпоредби за Европейски здравен съюз ще бъдат включени в членове 2 и 3 на Договора за функционирането на Европейския съюз, предоставяйки на Европейския съюз изрична компетентност да предприема действия в областта на здравната политика;
- b) **Гласът на гражданите на Европа**, изразен чрез техните представители в Европейския парламент, ще бъде чул по-ясно;
- c) Предвид трансграничното естество на множество заплахи за здравето, регулаторната рамка, свързана със **заплахите за здравето**, ще бъде преработена, включително предложението за създаване на Орган за реакция при извънредни здравни ситуации (HERA), ще бъдат подобрени механизмите за осигуряване на достатъчни доставки при извънредни ситуации, за да се създадат условия за бързо публикуване на последователно дефинирани здравни данни (включително засилване на ролята на ЕВРОСТАТ и ECDC, като се работи в тясно сътрудничество с държавите членки), за да се укрепят механизмите за бързо получаване на точни и надеждни доказателства от изследвания и от практиката, и за да се противодейства на заплахата от „фалшиви новини“;
- d) Дейностите на Европейския съюз в областта на **здравните изследвания** ще бъдат разширени, като ще се предвиди подобрена здравна програма в рамките на „Хоризонт Европа“, създаване на европейски еквивалент на Органа за съвременни биомедицински изследвания и разработки на САЩ (BARDA), укрепване на ЕАЛ и други мерки за насърчаване на научно-изследователското сътрудничество в Европа;
- e) Предвид значимостта на **здравните работници**, Европейският съюз и държавите членки ще работят заедно по мерки за преодоляване на неравнопоставеното разпределение на броя здравни работници в Европа, като ще бъде предоставена подкрепа на региони, изпитващи трудности при привличането на здравни работници, а също и чрез насърчаване на обучението и образованието на здравни специалисти съгласно общи стандарти, успоредно с мерки за защита на правата на здравните работници, включително тези от други части на света;
- f) Предвид ползите от европейско сътрудничество в областта на **редките болести** ще бъдат засилени мерките в подкрепа на лицата, засегнати от тях;
- g) Предвид глобалното естество на множество заплахи за здравето, Европейският съюз ще разработи **Глобална здравна политика** в сътрудничество с ООН и нейните специализирани агенции, и по-специално с една по-силна Световна здравна организация, както и други многонационални организации, допринасящи за здравето, за да се постигнат свързаните със здравето Цели за устойчиво развитие.

Принципи

Всички здравни политики ще се основават на поредица от принципи:

- a) Приоритетно значение на мерки, които ще осигурят **благополучие, както и по-дълъг и здравословен живот** за всички европейци;
- b) **Превенция, пропорционалност и достойнство** при зачитане на **основните права**, включително равнопоставеност на всяка основа, включително пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други

други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация⁴;

- c) Зачитане на регионалните и националните различия както при създаването, така и при определянето на приоритети на политиките, като се вземе под внимание различният контекст, и тяхното прилагане, отчитайки принципа на **субсидиарност**;
- d) **Солидарност** в и сред държавите членки и останалата част на света, с мерки за защита на способността им да предоставят безопасни и ефективни здравни услуги. Никой не е в безопасност, ако всички не сме в безопасност.

На 9 май 2020 г. Европа отбеляза 70-тата годишнина от Декларацията на Шуман, която проправи пътя към създаването на Европейския съюз. Последните седем десетилетия от историята на Европа показваха, че съществени трансформации рядко се случват бързо и лесно. Нека тези думи на Роберт Шуман бъдат нашето вдъхновение: Световното здраве „...не може да бъде запазено без съзидателни усилия, пропорционални на опасностите, които го грозят”.

⁴ Член 21 от Хартата на основните права